

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 16 november 2000 *

I mål C-282/98 P,

Enso Española SA, Castellbisbal (Spanien), företrädd av advokaterna A. Creus Carreras, Barcelona, och E. Contreras Ynzenga, Madrid, delgivningsadress: advokatbyrån Cuatrecasas, avenue d'Auderghem, 78, 1040 Bryssel, Belgien,

klagande,

angående överklagande av dom meddelad den 14 maj 1998 av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (tredje avdelningen i utökad sammansättning) i mål T-348/94, Enso Española mot kommissionen (REG 1998, s. II-1875), i vilket det förs talan om upphävande av denna dom,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av R. Lyal och E. Gippini - Fournier, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: rätts-tjänsten, C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg, 12

* Rättegångsspråk: spanska.

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. La Pergola samt domarna M. Wathelet (referent), D.A.O. Edward, P. Jann och L. Sevón,

generaladvokat: J. Mischo,
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 18 maj 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

Enso Española SA har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 23 juli 1998, med stöd av artikel 49 i EG-stadgan för domstolen överklagat den dom som förstainstansrätten meddelade den 14 maj 1998 i mål T-348/94, Enso Española mot kommissionen (REG 1998, s. II-1875, nedan kallad den

överklagade domen), genom vilken förstainstansrätten delvis ogiltigförklarade kommissionens beslut 94/601/EG av den 13 juli 1994 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EG-fördraget (IV/C/33.833 — kartong) (EGT L 243, s. 1, nedan kallat beslutet) och ogillade talan i övrigt.

Bakgrund

- 2 Genom beslutet bötfälldes 19 tillverkare och leverantörer av kartong inom gemenskapen för att ha överträtt artikel 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG).
- 3 Det framgår av den överklagade domen att detta beslut var en följd av de informella klagomål som år 1990 ingavs av British Printing Industries Federation (en branschorganisation som företräder majoriteten av tillverkarna av tryckta förpackningar i Förenade kungariket) och av Fédération française du cartonnage samt av de undersökningar som i april 1991, utan förvarning, genomfördes av kommissionens tjänstemän i enlighet med artikel 14.3 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, Första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT 13, 1962, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8) vid ett flertal företag och branschorganisationer inom kartongbranschen.
- 4 De uppgifter som erhöles genom dessa undersökningar och genom begäran om upplysningar och handlingar föranledde kommissionen att dra slutsatsen att de berörda företagen från halvårsskiftet 1986 till i vart fall april 1991 (i flertalet fall) hade deltagit i en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget. Kommissionen beslutade följaktligen att inleda ett förfarande för tillämpning av sistnämnda bestämmelse. Genom skrivelse av den 21 december 1992 sände kommissionen ett

meddelande om anmärkningar till vart och ett av de berörda företagen. Samtliga dessa företag besvarade meddelandet skriftligen. Nio företag begärde att få yttra sig muntligen.

Efter det att förfarandet hade avslutats antog kommissionen beslutet, som innehåller följande bestämmelser:

”Artikel 1

Buchmann GmbH, Cascades SA, Enso-Gutzeit Oy, Europa Carton AG, Finnboard — the Finnish Board Mills Association, Fiskeby Board AB, Gruber & Weber GmbH & Co KG, Kartonfabriek De Eendracht NV (som är verksamt under namnet BPB de Eendracht NV), NV Koninklijke KNP BT NV (tidigare Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV), Laakmann Karton GmbH & Co KG, Mo och Domsjö AB (MoDo), Mayr-Melnhof Gesellschaft mbH, Papeteries de Lancey SA, Rena Kartonfabrik AS, Sarrió SpA, SCA Holding Ltd (tidigare Reed Paper & Board (UK) Ltd), Stora Kopparbergs Bergslags AB, Enso Española SA (tidigare Tampella Española SA) och Moritz J. Weig GmbH & Co KG har överträtt artikel 85.1 i fördraget genom att delta,

— vad beträffar Buchmann och Rena från omkring mars 1988 till i vart fall slutet av år 1990,

— vad beträffar Enso Española i vart fall från mars 1988 till i vart fall slutet av april 1991,

— vad beträffar Gruber & Weber från i vart fall år 1988 till slutet av år 1990,

— vad beträffar övriga fall från halvårsskiftet 1986 till i vart fall april år 1991,

i ett avtal och ett samordnat förfarande som inleddes vid halvårsskiftet 1986 och som innebar att kartongleverantörer inom Europeiska gemenskapen

— samlades regelbundet till hemliga och institutionaliserade möten i syfte att diskutera och enas om en gemensam konkurrensbegränsande branschplan,

— enades om regelbundna prishöjningar för varje produktkvalitet i de olika nationella valutorna,

— planlade och genomförde samtidiga och enhetliga prishöjningar inom hela Europeiska gemenskapen,

— enades om att bibehålla de största tillverkarnas marknadsandelar på konstanta nivåer, men med möjlighet till vissa ändringar,

- allt oftare från och med början av år 1990 vidtog samordnade åtgärder för att kontrollera tillförseln till den gemensamma marknaden i syfte att säkerställa genomförandet av de nämnda samordnade prishöjningarna,

- utbyte information om leveranser, priser, driftstopp, orderstock och kapacitetsutnyttjandegrad för att främja ovannämnda åtgärder.

...

Artikel 3

Nedanstående företag åläggs följande böter för de överträdelser som har konstaterats i artikel 1:

...

xviii) Enso Española SA, böter på 1 750 000 ecu,

...”

- 6 Av de faktiska omständigheterna i målet, såsom de återges i den överklagade domen, framgår vidare följande:

”13 Enligt beslutet begicks överträdelsen inom ramen för ett organ kallat 'Product Group Paperboard' (nedan kallat PG Paperboard) som var sammansatt av ett flertal grupper eller kommittéer.

14 Vid halvårsskiftet 1986 tillfördes 'Presidents Working Group' (nedan kallad PWG) till detta organ, i vilken företrädare på hög nivå från de största kartongleverantörerna i gemenskapen (omkring åtta företag) ingick.

15 PWG:s verksamhet bestod bland annat i diskussioner om och samordning av marknader, marknadsandelar, priser och kapacitet. I synnerhet fattades allmänna beslut om tidsplanen för och nivån på de prishöjningar som tillverkarna skulle genomföra.

16 PWG rapporterade till 'President Conference' (nedan kallad PC), i vilken nästan samtliga verkställande direktörer för de berörda företagen (mer eller mindre regelbundet) deltog. PC sammanträdde två gånger per år under den aktuella perioden.

17 Vid slutet av år 1987 bildades 'Joint Marketing Committee' (nedan kallad JMC). Dess huvudsakliga uppgift var dels att besluta om och, i förekommande fall, hur prishöjningar skulle kunna genomföras, dels att ange hur de prisinitiativ som tagits av PWG skulle kunna genomföras i varje land och i förhållande till de viktigaste kunderna för att åstadkomma ett system med likvärdiga priser inom Europa.

- 18 Slutligen diskuterade den ekonomiska kommittén (nedan kallad COE) bland annat prisvariationerna på de nationella marknaderna och orderstocken samt rapporterade sina slutsatser till JMC eller, fram till slutet av år 1987, till Marketing Committee som var JMC:s föregångare. COE bestod av försäljningsdirektörer från flertalet av de berörda företagen och sammanträdde vid flera tillfällen varje år.
- 19 Det framgår vidare av beslutet att kommissionen ansåg att PG Paperboards verksamhet främjades av ett informationsutbyte som möjliggjordes genom förvaltningsbolaget Fides med säte i Zürich (Schweiz). Enligt beslutet lämnade flertalet av medlemmarna av PG Paperboard regelbundna rapporter till Fides om order, produktion, försäljning och kapacitetsutnyttjande. Dessa rapporter bearbetades inom ramen för Fides-systemet, och de sammanställda uppgifterna översändes till deltagarna.
- 20 Sökanden, Enso Española SA (nedan kallat Enso Española), tidigare Tampella Española SA, deltog enligt beslutet i vissa möten med JMC (mellan februari 1989 och april 1991), med PC (från maj 1988 till maj 1989) och med COE (från februari 1987 till maj 1989).”

Sexton av de andra berörda arton företagen samt fyra finska företag, som var medlemmar av branschorganisationen Finnboard, och som i denna egenskap ansågs vara solidariskt ansvariga för betalningen av de böter som hade ålagts Finnboard, väckte också talan mot beslutet (mål T-295/94, T-301/94, T-304/94, T-308/94—T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-352/94 och T-354/94 samt de förenade målen T-339/94—T-342/94).

Den överklagade domen

- 8 Förstainstansrätten biföll yrkandet att beslutet skulle ogiltigförklaras med avseende på klaganden i fråga om artikel 1 i beslutet, i den del det där konstaterades att klaganden från mars 1988 till februari 1989 hade deltagit i en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget, samt artikel 1 åttonde strecksatsen i beslutet, enligt vilken det avtal och samordnade förfarande som klaganden deltagit i hade haft till syfte att "bibehålla de största tillverkarnas marknadsandelar på konstanta nivåer, men med möjlighet till vissa ändringar" från mars 1989 till april 1991.
- 9 Förstainstansrätten ogillade talan i övrigt.
- 10 I övrigt åberopade klaganden vid förstainstansrätten sex grunder med anledning av fastställelsen av böterna. Överklagandet rör just de domskäl i den överklagade domen där denna fråga behandlas. Mot bakgrund av de grunder som klaganden har åberopat till stöd för överklagandet sammanfattas nedan endast de avsnitt i den överklagade domen där förstainstansrätten bedömde anmärkningarna om att artikel 190 i EG-fördraget (nu artikel 253 EG) och principen om likabehandling hade åsidosatts, i synnerhet att kommissionen inte tog hänsyn till devalveringen av den spanska pesetan.

Huruvida artikel 190 i fördraget hade åsidosatts

- 11 Klaganden gjorde i huvudsak gällande att kommissionen varken redogjort för vilket räkenskapsår som använts för att tillämpa procentsatsen av omsättningen eller vilken procentsats av omsättningen som fastställdes som grundnivå innan hänsyn togs till förmildrande och försvårande omständigheter, och inte heller vilken omsättning som låg till grund för bötesberäkningen. Klaganden ansåg att

motiveringskravet inte är uppfyllt om kommissionen nöjer sig med att räkna upp de faktorer som den påstår sig ha beaktat vid beräkningen av bötesbeloppet.

12 Förstainstansrätten fastslog följande:

”109 Enligt fast rättspraxis har skyldigheten att motivera ett individuellt beslut till syfte att göra det möjligt för gemenskapsdomstolarna att pröva beslutets lagenlighet och att ge den berörde de upplysningar som är nödvändiga för att denne skall kunna bedöma om beslutet är välgrundat eller om det eventuellt är behäftat med ett sådant fel att det är möjligt att ifrågasätta dess giltighet, med det tillägget att omfattningen av denna skyldighet beror på rättsaktens art och det sammanhang i vilket den har antagits (se bland annat förstainstansrättens dom av den 11 december 1996 i mål T-49/95, Van Megen Sports mot kommissionen, REG 1996, s. II-1799, punkt 51). Kommissionen är enligt artikel 190 i fördraget skyldig att ange de faktiska och rättsliga omständigheter som utgör den rättsliga grunden för beslutet samt de överväganden som fått kommissionen att fatta sitt beslut. Däremot behöver inte kommissionen behandla samtliga faktiska och rättsliga frågor som har åberopats under det administrativa förfarandet (se bland annat domen i ovannämnda målet Van Landewyck m.fl. mot kommissionen, punkt 66).

...

244 Omfattningen av skyldigheten att motivera ett beslut om att, som i föreliggande fall, ålägga ett flertal företag böter för en överträdelse av gemenskapens konkurrensregler, skall fastställas mot bakgrund av att bedömningen av hur allvarliga överträdelserna är skall göras med hänsyn till ett stort antal omständigheter, såsom i synnerhet de särskilda omständigheterna i målet, dess kontext och böternas avskräckande verkan, utan att det har fastställts någon tvingande eller uttömmande förteckning över de

kriterier som absolut skall tas i beaktande (domstolens beslut av den 25 mars 1996 i mål C-137/95 P, SPO m.fl. mot kommissionen, REG 1996, s. I-1611, punkt 54).

245 Kommissionen förfogar vid fastställandet av varje bötesbelopp över ett utrymme för skönsmässig bedömning, och den kan av denna anledning inte anses skyldig att tillämpa en exakt matematisk formel (se med samma innebörd förstainstansrättens dom av den 6 april 1995 i mål T-150/89, Martinelli mot kommissionen, REG 1995, s. II-1165, punkt 59).

246 I beslutet framgår, av punkt 168 respektive punkt 169 i övervägandena, de kriterier som beaktades för att fastställa den allmänna bötesnivån och de individuella bötesbeloppen. Vad i övrigt avser individuella böter förklarar kommissionen i punkt 170 i övervägandena att de företag som deltog i PWG:s möten i princip ansågs som 'huvudmän' för överenskommelsen, medan övriga företag ansågs som 'ordinarie deltagare' i den. Slutligen anser kommissionen i punkterna 171 och 172 i övervägandena att de bötesbelopp som Rena och Stora har ålagts skall reduceras väsentligt på grund av att de samarbetat aktivt med kommissionen samt att åtta andra företag, däribland sökanden, likaså kan erhålla en något mindre reduktion på grund av att de i sina svar på meddelandet om anmärkningar inte förnekade de huvudsakliga faktiska omständigheter på vilka kommissionen grundade sina anmärkningar.

247 I sina inlagor i målet vid förstainstansrätten samt i sitt svar på rättsens skriftliga fråga har kommissionen förklarat att böterna beräknades på grundval av omsättningen på gemenskapsmarknaden för kartong år 1990 för vart och ett av de företag som var mottagare av beslutet. Böter på en grundnivå om 9 eller 7,5 procent av den individuella årsomsättningen ålades således de företag som ansågs som 'huvudmän' för överenskommelsen respektive de övriga företagen. Slutligen tog kommissionen hänsyn till vissa företags eventuellt samarbetsvilliga inställning under förfarandet vid kom-

missionen. Två företag fick av detta skäl sina böter reducerade med två tredjedelar, medan andra företags böter reducerades med en tredjedel.

248 Det framgår för övrigt av en tabell som kommissionen har tillhandahållit, och som innehåller uppgifter om fastställandet av varje individuell bötesbelopp, att även om dessa inte har fastställts genom en strikt matematisk tillämpning av enbart ovannämnda sifferuppgifter har nämnda uppgifter emellertid systematiskt beaktats vid beräkningen av böterna.

249 I beslutet preciseras emellertid inte att böterna har beräknats på grundval av varje företags omsättning på gemenskapsmarknaden för kartong år 1990. I beslutet nämns inte heller de procentsatser på 9 respektive 7,5 procent som tillämpades för att beräkna de böter som ålades de företag som ansågs som 'huvudmän' respektive de företag som ansågs som 'ordinarie deltagare'. Procentsatserna för reduktionen av böterna för Rena och Stora respektive åtta andra företag anges inte heller.

250 Mot bakgrund av den detaljerade redogörelsen i beslutet för de faktiska omständigheter som tillskrivits vart och ett av de företag som var mottagare av beslutet finns det i föreliggande fall för det första anledning anse att punkt 169—172 i övervägandena i beslutet innehåller tillräckliga och relevanta uppgifter om de omständigheter som har beaktats vid bedömningen av hur allvarlig den överträdelse var som vart och ett av de aktuella företagen gjort sig skyldigt till och hur länge den pågått (se med samma innebörd förstainstansrättens dom av den 24 oktober 1991 i mål T-2/89, Petrofina mot kommissionen, REG 1991, s. II-1087, punkt 264). Vidare innehåller punkt 168 i övervägandena, som skall läsas mot bakgrund av de allmänna övervägandena avseende böterna i punkt 167, tillräckliga uppgifter om vilka bedömningskriterier som har beaktats vid fastställandet av den allmänna bötesnivån.

251 För det andra, då, i likhet med det aktuella fallet, bötesbeloppen har fastställts genom att vissa bestämda uppgifter systematiskt beaktats, kan företagen, om var och en av dessa faktorer anges i beslutet, lättare bedöma dels om kommissionen har begått ett fel vid fastställandet av det individuella bötesbeloppet, dels om det individuella bötesbeloppet är berättigat i förhållande till de allmänna kriterier som tillämpats. I föreliggande fall skulle ett omnämmande i beslutet av de ifrågavarande faktorerna, närmare bestämt den aktuella årsomsättningen, referensåret, de grundläggande procentsatser som tillämpats samt procentsatsen för reduktionen av bötesbeloppen, inte ha inneburit att de exakta årsomsättningarna för de företag som var mottagare av beslutet implicit avslöjades, vilket hade utgjort ett åsidosättande av artikel 214 i fördraget. Det slutliga individuella bötesbeloppet är, som kommissionen själv har framhållit, inte ett resultat av en strikt matematisk tillämpning av dessa faktorer.

252 Kommissionen har för övrigt medgett under sammanträdet att det inte fanns något som hindrade att den i beslutet angav de faktorer som systematiskt hade beaktats och avslöjats under en presskonferens samma dag som beslutet antogs. Det kan i detta hänseende erinras om att, enligt fast rättspraxis, motiveringen av ett beslut skall ingå i själva beslutet och att hänsyn inte kan tas till kommissionens efterföljande förklaringar annat än i särskilda fall (se förstainstansrättens dom av den 2 juli 1992 i mål T-61/89, Dansk Pelsdyravlerforening mot kommissionen, REG 1992, s. II-1931, punkt 131, svensk specialutgåva, häfte 13, och med samma innebörd förstainstansrättens dom av den 12 december 1991 i mål T-30/89, Hilti mot kommissionen, REG 1991, s. II-1439, punkt 136).

253 Trots dessa konstateranden skall det påpekas att motiveringen av de fastställda bötesbeloppen i punkt 167—172 i övervägandena i beslutet är minst lika detaljerad som kommissionens motiveringar av tidigare beslut om liknande överträdelser. Även om en invändning om bristande motivering är sådan att förstainstansrätten ex officio kan ta upp den till prövning, hade, vid den tidpunkt då beslutet fattades, ingen kritik riktats från gemenskapsdomstolens sida mot kommissionens praxis i fråga om motivering av ålagda böter. Det var först i domen av den 6 april 1995 i det ovannämnda målet Tréfilunion mot kommissionen (punkt 142), och i två andra domar som avkunnades samma dag i mål T-147/89, Société métallurgique de Normandie mot kommissionen (REG 1995, s. II-1057, publicerad i sammandrag) och i

mål T-151/89, Société des treillis et panneaux soudés mot kommissionen (REG 1995, s. II-1191, publicerad i sammandrag) som förstainstansrätten för första gången framhöll att det är önskvärt att företagen i detalj kan ta del av det sätt på vilket de ålagda böterna har beräknats, utan att de för den skull skall vara tvungna att väcka talan mot kommissionens beslut.

254 Av detta följer att när kommissionen i ett beslut konstaterar att konkurrensreglerna har överträtts och ålägger de företag som har deltagit i överträdelsen böter skall kommissionen, om den systematiskt har beaktat vissa grundläggande omständigheter för att fastställa bötesbeloppen, ange dessa omständigheter i själva beslutet så att mottagarna av det skall kunna kontrollera om bötesnivån är välgrundad och bedöma om det eventuellt förekommit diskriminering.

255 Mot bakgrund av de speciella omständigheter som angetts i punkt 253 ovan, och med hänsyn till att kommissionen under domstolsförfarandet har visat sig villig att lämna alla upplysningar som är av relevans för hur böterna har beräknats, skall bristen på särskild motivering i beslutet av det sätt på vilket böterna har beräknats inte i föreliggande fall anses utgöra ett sådant åsidosättande av motiveringsskyldigheten att det finns skäl att helt eller delvis upphäva de ålagda böterna.

256 Talan kan följaktligen inte bifallas på denna grund.”

Huruvida kommissionen tog hänsyn till devalveringen av den spanska pesetan

13 Klaganden påstod att personer som befinner sig i samma situation har diskriminerats i förhållande till varandra, eftersom kommissionen genom att ange bötesbeloppet i ecu inte tog hänsyn till att vissa europeiska valutor, i förevarande fall den spanska pesetan, från januari 1991 till juli 1994 hade devalverats.

14 I det avseendet fastslog förstainstansrätten följande:

”334 I artikel 4 i beslutet föreskrivs att de ålagda böterna skall betalas i ecu.

335 Det kan påpekas att det inte finns något som hindrar kommissionen från att uttrycka böterna i ecu, vilket är en myntenhet som kan omräknas i nationell valuta. Detta underlättar dessutom för företagen att jämföra de ålagda bötesbeloppen. Den omständigheten att ecun kan omräknas i nationell valuta skiljer den även från de ’beräkningsenheter’ som nämns i artikel 15.2 i förordning nr 17. Domstolen har med avseende på dessa beräkningsenheter uttryckligen medgett att, eftersom dessa enheter inte utgör en betalningsvaluta, bötesbeloppet måste uttryckas i nationell valuta (domen i det ovannämnda målet Société anonyme générale sucrière m.fl. mot kommissionen, punkt 15).

336 Sökandens kritik av lagligheten av kommissionens metod att räkna om företagens aktuella årsomsättningar i ecu enligt den genomsnittliga växelkursen för samma år (1990) kan inte godtas.

337 För det första skall kommissionen normalt tillämpa en enda och samma metod för att beräkna de böter som åläggs företag som har deltagit i en och samma överträdelse (se domen i det ovannämnda målet *Musique Diffusion française m.fl. mot kommissionen*, punkt 122).

338 För att kunna jämföra de olika uppgifter om omsättningar som har meddelats i respektive nationell valuta av de berörda företagen skall kommissionen vidare omräkna årsomsättningarna i en och samma myntenhet. Eftersom värdet av ecu fastställs i förhållande till varje medlemsstats valuta var det riktigt av kommissionen att omräkna varje företags årsomsättning i ecu.

339 Det var likaledes riktigt av kommissionen att grunda sig på omsättningen från referensåret (1990) och att omräkna denna omsättning i ecu på grundval av den genomsnittliga växelkursen för detta år. För det första har beaktandet av varje företags omsättning under referensåret, närmare bestämt det sista helår under vilket överträdelsen pågick, gjort det möjligt för kommissionen att bedöma varje företags storlek och ekonomiska styrka samt omfattningen av den överträdelse som vart och ett av dessa företag gjort sig skyldigt till. Samtliga dessa omständigheter var relevanta för bedömningen av hur allvarlig den överträdelse var som vart och ett av dessa företag gjort sig skyldigt till (se domen i det ovannämnda målet *Musique Diffusion française m.fl. mot kommissionen*, punkterna 120 och 121). För det andra har kommissionen, genom att använda sig av den genomsnittliga växelkursen för referensåret vid omräkningen av de aktuella omsättningarna i ecu, kunnat undvika att eventuella valutakursförändringar som inträffat efter det att överträdelsen upphört påverkade bedömningen av företagets storlek och ekonomiska styrka och omfattningen av den överträdelse som vart och ett av dessa företag gjort sig skyldigt till samt följaktligen även bedömningen av hur allvarlig överträdelsen skulle anses vara. Bedömningen av hur allvarlig överträdelsen är skall nämligen grundas på det verkliga ekonomiska läget vid den tid då överträdelsen begicks.

340 Argumentet att omsättningen för referensåret borde ha omräknats i ecu på grundval av den växelkurs som gällde då beslutet antogs kan följaktligen inte

godtas. Metoden att beräkna böterna på grundval av den genomsnittliga växelkursen för referensåret gör att det går att undvika de oberäkneliga effekterna av förändringar av de nationella valutornas verkliga värden som kan inträffa, och som faktiskt i föreliggande fall även inträffade, mellan referensåret och det år då beslutet antogs. Om denna metod innebär att ett bestämt företag skall betala ett belopp uttryckt i nationell valuta som är nominellt högre eller lägre än det belopp som skulle ha betalats för det fall den växelkurs hade tillämpats som gällde då beslutet antogs, är detta inget annat än en logisk följd av förändringarna i de olika nationella valutornas verkliga värde.

341 Det kan tilläggas att flera av de företag som var mottagare av beslutet innehar kartongfabriker i mer än ett land (se punkterna 7, 8 och 11 i övervägandena i beslutet). Vidare bedriver de företag som var mottagare av beslutet i allmänhet verksamhet i mer än en medlemsstat genom lokala representanter. De genomför följaktligen transaktioner i flera olika nationella valutor. Mer än en tredjedel av sökandens egen omsättning härrör från exportmarknaderna. Då överträdelser av artikel 85.1 i fördraget beivras i ett beslut såsom det omtvistade beslutet, och då de företag som är mottagare av beslutet i allmänhet bedriver verksamhet i flera medlemsstater, utgörs omsättningen för referensåret — omräknad i ecu i enlighet med den genomsnittliga växelkursen för detta år — av de sammanlagda omsättningarna i varje land där företaget är verksamt. Omsättningen avspeglar således klart de berörda företagens ekonomiska situation under referensåret.”

15 Förstainstansrätten biföll därför inte talan på denna grund.

16 Slutligen yrkade klaganden vid förstainstansrätten att kommissionen skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, inbegripet kostnader och räntor för upprättande av en bankgaranti eller för eventuell betalning av böterna.

17 Förstainstansrätten fastslog emellertid i punkt 370 i den överklagade domen att det framgår av fast rättspraxis att ”kostnader för upprättande av bankgaranti i syfte att förhindra verkställighet av beslutet inte utgör kostnader som parterna haft med anledning av förfarandet i den mening som avses i artikel 91 b i rättegångsreglerna (se domstolens beslut av den 20 november 1987 i mål 183/83, Krupp mot kommissionen, REG 1987, s. 4611, punkt 10, och förstainstansrättens dom av den 14 juli 1994 i mål T-77/92, Parker Pen mot kommissionen, REG 1994, s. II-549, punkt 101). Detsamma gäller beträffande kostnader som uppkommit på grund av en eventuell betalning av böterna.”

18 Sammanfattningsvis fastslog förstainstansrätten följande:

”1) Artikel 1 i kommissionens beslut 94/601/EG av den 13 juli 1994 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EG-fördraget, IV/C/33.833 — kartong, ogiltigförklaras med avseende på sökanden i den mån det där fastställs att sökanden har deltagit i en överträdelse före februari 1989.

2) Artikel 1 åttonde strecksatsen i beslut 94/601 ogiltigförklaras med avseende på sökanden.

3) Det bötesbelopp som åläggs sökanden enligt artikel 3 i beslut 94/601 fastställs till 1 200 000 ecu.

4) Talan ogillas i övrigt.

5) Vardera parten skall bära sin rättegångskostnad.”

Överklagandet

- 19 Klaganden har i överklagandet yrkat att domstolen skall upphäva den överklagade domen och ogiltigförklara beslutet samt upphäva eller åtminstone nedsätta de böter som ålades klaganden.

- 20 Klaganden har till stöd för överklagandet åberopat tre grunder, nämligen att artikel 190 i fördraget tillämpades och tolkades felaktigt, att icke-diskrimineringsprincipen åsidosattes samt att motiveringen var motsägelsefull.

Den första grunden

- 21 Som första grund har klaganden gjort gällande att förstainstansrätten gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den underlät att fastställa att beslutet hade en bristande motivering och att på denna grund ogiltigförklara beslutet, trots att förstainstansrätten i punkt 249 i den överklagade domen hade konstaterat att kommissionen i beslutet inte hade redogjort för de omständigheter som den genomgående hade beaktat när den fastställde böterna.

- 22 Klaganden har tillagt att sådana uppgifter — enligt fast rättspraxis, som förstainstansrätten erinrade om i punkt 252 i den överklagade domen — skall ingå i själva beslutet, och hänsyn kan inte, förutom i särskilda fall, tas till förklaringar som kommissionen i efterhand lämnar till pressen eller under förfarandet vid förstainstansrätten. Förstainstansrätten konstaterade i samma punkt 252 just att kommissionen under sammanträdet hade medgett att det inte fanns något som hindrade att den i beslutet redogjorde för uppgifterna i fråga.

- 23 Förstainstansrätten kunde under dessa omständigheter inte ta hänsyn till "att kommissionen under domstolsförfarandet [hade] visat sig villig att lämna alla upplysningar som [var] av relevans för hur böterna [hade] beräknats" (punkt 255 i den överklagade domen). Det faktum att förstainstansrätten var tvungen att begära förklaringar av kommissionen beträffande hur bötesbeloppet hade beräknats visar för övrigt att motiveringen i beslutet var bristfällig, eftersom den inte gjorde det möjligt för förstainstansrätten att utöva sin prövningsrätt. Det var först efter det att klaganden fick ta del av kommissionens förtydliganden som klaganden kunde kontrollera om det hade skett ett fel vid beräkningen av hur länge överträdelsen hade pågått. Klaganden skulle inte ha fått kännedom om detta fel om den inte hade väckt talan.
- 24 Klaganden har även kritiserat att förstainstansrätten stödde sig på den omständigheten att beslutets motivering liknade motiveringen i andra beslut som kommissionen tidigare fattat i fråga om liknande överträdelser och som fram till förstainstansrättens dom av den 6 april 1995 i mål T-148/89, Tréfilunion mot kommissionen (REG 1995, s. II-1063), och domarna i de ovannämnda målen Société métallurgique de Normandie mot kommissionen och Société des treillis et panneaux soudés mot kommissionen (nedan kallade domarna i armeringsstål-målen), inte hade kritiserats av förstainstansrätten (se punkt 253 i den överklagade domen). Enligt klaganden skall frågan huruvida motiveringen i en rättsakt är konsekvent och tillräcklig bedömas objektivt genom att man i varje enskilt fall undersöker huruvida motiveringen innebär att parterna kan få kännedom om skälen för den vidtagna rättsakten och att förstainstansrätten ges möjlighet att pröva rättsaktens lagenlighet. Förstainstansrätten kunde således inte i det förevarande fallet, efter att ha konstaterat att motiveringen var bristfällig, ge kommissionen anstånd för att den skall kunna ändra sin praxis för framtiden, till skada för de företag som ålagts böter.
- 25 Slutligen har klaganden påpekat att motiveringsskyldigheten utgör tvingande rätt och är av ännu större betydelse i fråga om rättsakter där institutionerna vid antagandet förfogar över ett stort utrymme för skönsmässig bedömning, såsom på konkurrensrättsområdet där företagen kan åläggas höga böter.

- 26 Kommissionen har inledningsvis påpekat att fastställelsen av bötesbelopp inte bara innebär att kommissionen gör en skönsmässig bedömning, när den med hänsyn till överträdelsens allvar och hur länge den pågått fastställer bötesbeloppet, utan även att förstainstansrätten gör det när den inom ramen för sin fulla prövningsrätt fastställer det belopp som den anser är lämpligt (artikel 172 i EG-fördraget (nu artikel 229 EG) och artikel 17 i förordning nr 17). Kommissionen har beträffande domstolens funktion i ett mål om överklagande tillagt att det inte ankommer på domstolen, när den prövar rättsfrågor i ett mål om överklagande, att göra en skälighetsbedömning som ändrar den bedömning som förstainstansrätten med stöd av sin fulla prövningsrätt har gjort av det bötesbelopp som ett företag har ålagts på grund av att det har överträtt gemenskapsrätten. Domstolen är däremot behörig att undersöka om förstainstansrätten i tillräcklig grad har bedömt samtliga de argument som sökanden anfört till stöd för yrkandet att böterna skall upphävas eller nedsättas (domstolens dom av den 6 april 1995 i mål C-310/93 P, BPB Industries och British Gypsum mot kommissionen, REG 1995, s. I-865, punkt 34, och av den 17 juli 1997 i mål C-219/95 P, Ferriere Nord mot kommissionen, REG 1997, s. I-4411, punkt 31).
- 27 Kommissionen har i det avseendet gjort gällande att förstainstansrätten i punkt 250 i den överklagade domen ansåg att punkterna 169—172 i skälen till beslutet innehöll just ”tillräckliga och relevanta uppgifter om de omständigheter som har beaktats vid bedömningen av hur allvarlig den överträdelse var som vart och ett av de aktuella företagen gjort sig skyldigt till och hur länge den pågått”.
- 28 Enligt kommissionen är punkterna 251—255 i den överklagade domen överflödiga, eftersom det i dessa punkter erinras om följderna av domarna i armeringsstålmaålen. Kommissionen anser för övrigt att klaganden har tolkat dessa domar på ett felaktigt sätt. I dessa domar, liksom i den överklagade domen, konstaterade förstainstansrätten att kommissionens beslut var tillräckligt motiverat, samtidigt som den efterlyste en större öppenhet i redovisningen av vilken beräkningsmetod som använts. Detta innebar inte att förstainstansrätten jämställde den bristande öppenheten med en bristande motivering av beslutet. Förstainstansrättens ställningstagande följer möjligen av principen om god förvaltningssed, på så sätt att mottagarna av beslutet inte skall behöva väcka

talán vid förstainstansrätten för att få kännedom om samtliga detaljer i den beräkningsmetod som kommissionen använt. Sådana överväganden kan emellertid inte i sig utgöra grund för ogiltigförklaring av beslutet.

- 29 Domstolen avser först att redogöra för de olika delarna i det resonemang som förstainstansrätten förde vid bedömningen av grunden att motiveringsskyldigheten beträffande beräkningen av böterna hade åsidosatts.
- 30 Förstainstansrätten erinrade inledningsvis i punkt 109 i den överklagade domen om att skyldigheten att motivera ett individuellt beslut enligt fast rättspraxis har till syfte att göra det möjligt för gemenskapsdomstolarna att pröva beslutets lagenlighet och att ge den berörda parten tillräckliga upplysningar för att denne skall kunna bedöma om beslutet är välgrundat eller om det eventuellt är behäftat med ett fel som gör det möjligt att ifrågasätta dess giltighet, med det tillägget att omfattningen av denna skyldighet beror på rättsaktens art och det sammanhang i vilket den har antagits (se särskilt, förutom den rättspraxis som förstainstansrätten hänvisade till, dom av den 15 april 1997 i mål C-22/94, Irish Farmers Association m.fl., REG 1997, s. I-1809, punkt 39).
- 31 Förstainstansrätten preciserade därefter i punkt 244 i den överklagade domen att, när det som i förevarande fall är fråga om ett beslut varigenom flera företag åläggs böter för en överträdelse av gemenskapens konkurrensregler, omfattningen av motiveringsskyldigheten särskilt skall bedömas mot bakgrund av att överträdelsens svårighetsgrad beror på ett stort antal faktorer, såsom de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet, dess sammanhang och böternas preventiva verkan, och detta utan att det har fastställts någon tvingande eller uttömmande förteckning över de kriterier som måste tas i beaktande (beslutet i det ovannämnda målet SPO m.fl. mot kommissionen, punkt 54).
- 32 I det avseendet fastslog förstainstansrätten följande i punkt 250 i den överklagade domen:

”Mot bakgrund av den detaljerade redogörelsen i beslutet för de faktiska omständigheter som tillskrivits vart och ett av de företag som var mottagare av beslutet [innehåller] punkt 169—172 i övervägandena i beslutet... tillräckliga och relevanta uppgifter om de omständigheter som har beaktats vid bedömningen av hur allvarlig den överträdelse var som vart och ett av de aktuella företagen gjort sig skyldigt till och hur länge den pågått (se med samma innebörd förstainstansrättens dom av den 24 oktober 1991 i mål T-2/89, Petrofina mot kommissionen, REG 1991, s. II-1087, punkt 264). Vidare innehåller punkt 168 i övervägandena, som skall läsas mot bakgrund av de allmänna övervägandena avseende böterna i punkt 167, tillräckliga uppgifter om vilka bedömningskriterier som har beaktats vid fastställandet av den allmänna bötesnivån.”

33 I punkterna 251—255 i den överklagade domen modifierade emellertid förstainstansrätten, på ett något tvetydigt sätt, räckvidden av konstaterandet i punkt 250.

34 Det framgår av punkterna 251 och 252 i den överklagade domen att beslutet inte innehåller de exakta uppgifter som kommissionen genomgående beaktade när den fastställde bötesbeloppen. Detta trots att det rörde sig om uppgifter som kommissionen kunde lämna ut och som skulle ha gjort det möjligt för företagen att lättare bedöma huruvida kommissionen hade gjort fel vid fastställandet av det individuella bötesbeloppet samt huruvida detta belopp var motiverat i förhållande till de allmänna kriterier som tillämpats. Förstainstansrätten tillade i punkt 253 i den överklagade domen att det framgår av domarna i armeringsstålmalet att det är önskvärt att företagen erhåller närmare upplysningar om hur de ålagda böterna har beräknats, utan att de för den skull skall vara tvungna att väcka talan mot kommissionens beslut.

35 Förstainstansrätten fastslog slutligen i punkt 255 i den överklagade domen att ”bristen på särskild motivering i beslutet av det sätt på vilket böterna har beräknats” var motiverad av de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet, det vill säga att kommissionen under domstolsförfarandet hade lämnat ut de uppgifter som beaktats vid beräkningen och att domarna i armeringsstålmalet innebar ny rättspraxis beträffande tolkningen av artikel 190 i fördraget.

- 36 Innan det mot bakgrund av klagandens argument prövas huruvida förstainstansrätten gjorde en välgrundad bedömning i fråga om vilka följder det skulle kunna få för motiveringsskyldigheten att kommissionen under domstolsförfarandet hade lämnat ut de uppgifter som beaktats vid beräkningen, och att domarna i armeringsstålmaålen innebar ny rättspraxis beträffande tolkningen av artikel 190 i fördraget, skall det prövas huruvida den motiveringsskyldighet som föreskrivs i artikel 190 i fördraget innebär att kommissionen — utöver de uppgifter som låg till grund för bedömningen av överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet — var skyldig att i beslutet inkludera en mer detaljerad redogörelse för hur böterna hade beräknats.
- 37 Domstolen påpekar härvid att förstainstansrätten är behörig i två avseenden när det gäller talan som väcks mot kommissionens beslut att ålägga företag böter för överträdelse av konkurrensreglerna.
- 38 För det första är förstainstansrätten behörig att pröva beslutens lagenlighet enligt artikel 173 i EG-fördraget (nu artikel 230 EG i ändrad lydelse). Vid denna prövning skall förstainstansrätten särskilt kontrollera att motiveringsskyldigheten enligt artikel 190 i fördraget, vars åsidosättande innebär att beslutet kan ogiltigförklaras, har iakttagits.
- 39 För det andra är förstainstansrätten behörig att inom ramen för sin fulla prövningsrätt enligt artikel 172 i fördraget och artikel 17 i förordning nr 17 pröva huruvida bötesbeloppet är lämpligt. Det kan vid den sistnämnda prövningen finnas skäl att begära in och beakta sådana kompletterande upplysningar som inte i sig måste finnas med i beslutet för att motiveringsskyldigheten i artikel 190 i fördraget skall anses vara uppfylld.
- 40 Vad beträffar kontrollen av att motiveringsskyldigheten har iakttagits kan det erinras om att det i artikel 15.2 andra stycket i förordning nr 17 föreskrivs följande: "När bötesbeloppet fastställs skall hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått."

- 41 Enligt den rättspraxis som åberopas i punkterna 109 och 244 i den överklagade domen är det väsentliga formkrav som motiveringsskyldigheten utgör uppfyllt om kommissionen i sitt beslut har redovisat de uppgifter som legat till grund för dess bedömning av överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet. Om sådana uppgifter saknas är beslutet ogiltigt på grund av bristande motivering.
- 42 Det var riktigt av förstainstansrätten att i punkt 250 i den överklagade domen fastställa att kommissionen hade uppfyllt dessa krav. Det kan, såsom förstainstansrätten gjorde, konstateras att det i punkterna 167—172 i skälen till beslutet redogörs för de kriterier som kommissionen använde vid beräkningen av böterna. Punkt 167 rör särskilt överträdelsens varaktighet. I denna, samt i punkt 168, redovisas även de överväganden som låg till grund för kommissionens bedömning av överträdelsens svårighetsgrad och dess uppskattning av den allmänna bötesnivån. Punkt 169 innehåller de uppgifter som kommissionen beaktade när den fastställde de böter som skulle åläggas varje företag, och i punkt 170 utpekas de företag som skulle betraktas som "huvudmän" för överenskommelsen och som bar ett särskilt ansvar i förhållande till de andra företagen. Slutligen fastställs i punkterna 171 och 172 vilka följder det skulle få för bötesbeloppet att olika tillverkare hade samarbetat med kommissionen vid undersökningen för att fastställa de faktiska omständigheterna eller genom sina svar på meddelandet om anmärkningar.
- 43 Den omständigheten att kommissionen därefter lämnade närmare upplysningar (såsom företagets omsättning eller den av kommissionen fastställda procentsatsen för reduktionen av bötesbeloppet) vid en presskonferens eller under domstolsförfarandet kan inte förta riktigheten av det som förstainstansrätten fastställde i punkt 250 i den överklagade domen. Om den som har fattat ett omtvistat beslut lämnar kompletterande förklaringar till en motivering som redan i sig är tillräcklig, omfattas inte dessa av motiveringsskyldigheten i strikt mening. De kan emellertid vara till hjälp vid gemenskapsdomstolarnas interna kontroll av skälen till beslutet, genom att de gör det möjligt för institutionen att mer ingående redogöra för de skäl som ligger till grund för beslutet.

- 44 Kommissionen skulle självfallet inte kunna avsäga sig sin befogenhet att göra skönmässiga bedömningar genom att uteslutande och rutinmässigt hänvisa till matematiska formler. Den kan emellertid förse beslutet med en motivering som går utöver de krav, som det erinras om i punkt 44 i denna dom, bland annat genom att redovisa de sifferuppgifter som — i synnerhet beträffande den eftersträlvade avskräckande verkan — varit vägledande vid den skönmässiga bedömningen när det gäller att fastställa de böter som har ålagts ett flertal företag, vilka i olika hög grad har deltagit i överträdelsen.
- 45 Det kunde vara önskvärt att kommissionen utnyttjade denna möjlighet så att företagen mer i detalj kunde få reda på hur de böter som ålagts dem har beräknats. På ett mera allmänt sätt kunde detta bidra till en ökad insyn i det administrativa förfarandet och underlätta förstainstansrättens utövande av sin fulla prövningsrätt. Det skall inom ramen för denna vara möjligt för förstainstansrätten att pröva — förutom det ifrågasatta beslutets lagenlighet — huruvida de ålagda böterna är lämpliga. Denna möjlighet kan emellertid inte ändra omfattningen av de krav som följer av motiveringsskyldigheten, vilket kommissionen också har påpekat.
- 46 Förstainstansrätten kunde följaktligen inte, utan att åsidosätta artikel 190 i fördraget, i punkt 254 i den överklagade domen fastställa att "kommissionen [skall], om den systematiskt har beaktat vissa grundläggande omständigheter för att fastställa bötesbeloppen, ange dessa omständigheter i själva beslutet". Förstainstansrätten kunde inte heller utan att motsäga sina egna domskäl, efter att i punkt 250 i den överklagade domen ha konstaterat att beslutet innehöll "tillräckliga och relevanta uppgifter om de omständigheter som har beaktats vid bedömningen av hur allvarlig den överträdelse var som vart och ett av de aktuella företagen gjort sig skyldigt till och hur länge den pågått", i punkt 255 i den överklagade domen hänvisa till "bristen på särskild motivering i beslutet av det sätt på vilket böterna har beräknats".
- 47 Förstainstansrättens felaktiga rättstillämpning i det avseendet är emellertid inte av sådan art att den kan medföra att den överklagade domen upphävs, eftersom det med hänsyn till vad som anförts ovan kan konstateras att förstainstansrätten rättsenligt — oaktat punkterna 251—255 i den överklagade domen — underkände klagandens grund att skyldigheten att motivera beräkningen av böterna hade åsidosatts.

- 48 Eftersom det enligt motiveringsskyldigheten inte krävdes att kommissionen i beslutet skulle redovisa de sifferuppgifter som använts vid beräkningen av böterna, saknas det anledning att pröva de olika invändningar som klaganden har framfört på grundval av detta oriktiga antagande.
- 49 Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall på den första grunden.

Den andra grunden

- 50 Som andra grund har klaganden klandrat förstainstansrätten för att den inte godtog grunden att kommissionen hade åsidosatt principen om likabehandling när den vid fastställandet av det bötesbelopp som klaganden ålades inte tog hänsyn till följderna av devalveringen av pesetan.
- 51 Klaganden anser för det första att det var felaktigt av förstainstansrätten att påstå att användningen av ecu underlättade för företagen att jämföra de ålagda bötesbeloppen samt de olika uppgifter om omsättningar som meddelades (se punkterna 335 och 338 i den överklagade domen), eftersom det enda relevanta är jämförelsen av de procentsatser som tillämpades på omsättningarna.
- 52 För det andra anser klaganden att den på grund av användningen av växelkursen för år 1990 — som fastställdes som referensår, eftersom det var det sista helår under vilket överträdelsen pågick — utsattes för diskriminering jämfört med andra företag som var delaktiga i överträdelsen till följd av pesetans devalvering under åren 1990—1994.

- 53 För det tredje har klaganden tillbakavisat förstainstansrättens argument att mer än en tredjedel av klagandens egen omsättning härrör från exportmarknaderna, vilket skulle medföra att omsättningen för referensåret — omräknad i ecu i enlighet med den genomsnittliga växelkursen för detta år — skulle utgöras av de sammanlagda omsättningarna i varje land där företaget har varit verksamt, och att omsättningen följaktligen klart återger de berörda företagens ekonomiska situation under referensåret (se punkt 341 i den överklagade domen).
- 54 Enligt klaganden medförde denna beräkningsmetod att den var tvungen att betala ett högre bötesbelopp med medel angivna i den devalverade valutan och med hänsyn till en lägre omsättning än dess omsättning före de successiva devalveringarna, vilket är oförenligt med icke-diskrimineringsprincipen. Även för det fall förstainstansrätten hade kunnat beakta den tredjedel av omsättningen som härrörde från exportmarknaderna, borde förstainstansrätten under alla omständigheter ha tillämpat en korrigerande mekanism på de återstående två tredjedelarna för att undvika att devalveringarna påverkade bötesbeloppet.
- 55 Kommissionen anser att klagandens invändningar mot förstainstansrättens resonemang grundas på skälighetshänsyn snarare än rättsliga överväganden. Att ange omsättningar och bötesbelopp i samma valutaenhet ger ofrånkomligen fördelar vad gäller öppenhet och jämförbarhet, särskilt beträffande de berörda företagens ekonomiska styrka. Det skulle enligt kommissionen vara svårt att i detta syfte använda något annat än ecu som referens.
- 56 Kommissionen har hänvisat till punkt 340 i den överklagade domen, vilken innehåller den motivering som krävs för att inte bifalla talan på den grunden att principen om likabehandling åsidosatts. Övriga överväganden i punkterna 335—341 i den överklagade domen är överflödiga, hur intressanta de än är.

- 57 Domstolen finner att förstainstansrätten i de nämnda punkterna 335—341 i den överklagade domen i tillräcklig grad har motiverat sin slutsats att det fanns skäl att underkänna klagandens kritik både mot att ecu användes för att fastställa bötesbeloppen och mot metoden att räkna om företagens omsättning under referensåret i ecu enligt den genomsnittliga växelkursen för samma år, och i synnerhet invändningen att icke-diskrimineringsprincipen hade åsidosatts.
- 58 Kommissionen kan således inte klandras för att den tillämpade en enda och samma metod för att beräkna de böter som ålades de företag som hade deltagit i en och samma överträdelse. Denna metod gjorde det möjligt för kommissionen att bedöma varje företags storlek och ekonomiska styrka samt omfattningen av den överträdelse som begåtts med hänsyn till det verkliga ekonomiska läget då överträdelsen begicks.
- 59 Slutligen utgör valutakursförändringarna en risk som kan medföra såväl för- som nackdelar. De företag som har en del av sin försäljning på exportmarknaderna stöter vanligtvis på denna risk i sin affärsverksamhet, och förekomsten av denna risk är inte i sig sådan att ett bötesbelopp som lagenligt fastställts med hänsyn till överträdelsens svårighetsgrad och omsättningen under referensåret blir olämpligt. Det högsta bötesbelopp som fastställs i enlighet med artikel 15.2 i förordning nr 17 i förhållande till omsättningen det räkenskapsår som föregick beslutet, begränsar eventuella skadliga följder av valutakursförändringar.
- 60 Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall på den andra grunden.

Den tredje grunden

- 61 Som tredje grund har klaganden klandrat förstainstansrätten för att den inte förpliktade kommissionen att ersätta kostnader och räntor för upprättande av en bankgaranti eller för betalning av böterna och för att den inte ansåg att räntan började att löpa först den dag då den överklagade domen avkunnades.
- 62 Såsom kommissionen har påpekat kan överklagandet inte prövas på denna grund av två skäl. För det första uppfyller grunden inte kraven i artikel 112.1 c i domstolens rättegångsregler; eftersom den inte anger vilka bestämmelser eller gemenskapsrättsliga principer som förstainstansrätten skulle ha åsidosatt. För det andra skall grunden anses utgöra ett nytt yrkande som inte får åberopas för första gången i samband med ett mål om överklagande. Vid förstainstansrätten yrkade klaganden att kommissionen skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, och i begreppet rättegångskostnader inkluderade klaganden vissa belopp. Det var riktigt av förstainstansrätten att inte godta denna beteckning (se punkt 370 i den överklagade domen). I överklagandet har klaganden yrkat att kommissionen skall förpliktas att ersätta dessa belopp, men klaganden har inte betecknat dessa som rättegångskostnader i den mening som avses i artikel 91 b i förstainstansrättens rättegångsregler.
- 63 Av vad som har anförts ovan följer att överklagandet skall ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

- 64 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 gjorts tillämplig i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att klaganden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom klaganden har tappat målet skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande dom:

- 1) Överklagandet ogillas.
- 2) Enso Española SA skall ersätta rättegångskostnaderna.

La Pergola

Wathelet

Edward

Jann

Sevón

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 16 november 2000.

R. Grass

A. La Pergola

Justitiesekreterare

Ordförande på femte avdelningen